

Η εορτή της Υπαπαντής ως εκπλήρωση της τελετουργίας του Μωσαϊκού Νόμου (Θεόδωρος Ρόκας, Θεολόγος - ΜΑ Ερμηνευτικής Θεολογίας)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Η παρελθούσα εορτή, η εορτή της Υπαπαντής, της οποία τα μεθέορτα διανύουμε αυτές τις μέρες, είναι η εορτή που εορτάζεται 40 ακριβώς ημέρες μετά την εορτή της Γεννήσεως του Χριστού. Ο όρος “υπαπαντή” είναι ταυτόσημος όρος με τον όρο “υπάντηση”. Προέρχεται από το ρήμα “υπαντάν” που σημαίνει “συναντιέμαι”. Άρα με τον όρο “υπαπαντή” αποδίδεται η συνάντηση. Ως προς τον καθορισμό του εορτασμού της εορτής της Υπαπαντής στις 2 Φεβρουαρίου, αναφέρουμε πως ο καθορισμός αυτός οριστικοποιήθηκε τον ΣΤ΄ αιώνα από τον αυτοκράτορα Ιουστινιανό και καθιερώθηκε εκείνη την ημέρα επειδή συμπληρώνονται ακριβώς 40 ημέρες από τη γέννηση του Χριστού που καθιερώθηκε τον Δ΄ αιώνα να εορτάζεται στις 25 Δεκεμβρίου.

Σχετικές πληροφορίες για το γεγονός της Υπαπαντής του Κυρίου αντλούμε από το κατά Λουκάν ευαγγέλιο. Ο ευαγγελιστής Λουκάς στη διήγηση του δευτέρου κεφαλαίου του ευαγγελίου του κάνει λόγο για δυο βασικά περιστατικά: α) για το περιστατικό της Περιτομής του Ιησού Χριστού οκτώ ακριβώς ημέρες μετά τη γέννησή Του (Λκ. 2,21) και β) για την προσέλευση του θείου βρέφους στο ναό των Ιεροσολύμων 40 ημέρες μετά τη γέννησή του σύμφωνα πάντα με το προβλεπόμενο από το Μωσαϊκό Νόμο τελετουργικό (Λκ.2,22-39).

Τα όσα περιστατικά διηγείται ο ευαγγελιστής Λουκάς στο ευαγγέλιό του ούτε τυχαία είναι αλλά ούτε και λαμβάνουν χώρα σύμφωνα με τις προσωπικές αξιώσεις καθενός, αλλά αντίθετα όλα γίνονται σύμφωνα με κάποιο τελετουργικό. Το τελετουργικό αυτό περιγράφεται κυρίως στο βιβλίο του Λευτικού, το τρίτο κατά σειρά ιστορικό βιβλίο της Παλαιάς Διαθήκης.

Σύμφωνα με το Λευτικό κάθε γυναίκα που έμενε έγκυος και θα γεννούσε αρσενικό παιδί θα ήταν ακάθαρτη μέχρι την ογδόη ημέρα, την ημέρα που θα γινόταν η περιτομή του παιδιού και στη συνέχεια θα παρέμενε ως ακάθαρτη μέχρι την τεσσαρακοστή ημέρα από τη γέννηση του παιδιού, οπότε θα καθαριζόταν από του αίματός της. Μέχρι τότε απαγορευόταν να αγγίξει οτιδήποτε το ιερό καθώς και να εισέρχεται στο ναό μέχρι να περάσει ο καιρός του καθαρισμού της. Όταν όμως η

γυναίκα γεννούσε παιδί θηλυκό τότε οι μέρες του καθαρμού έφταναν τις 80 (Λευ. 12,1-5). Η περικοπή αυτή του Λευτικού αφενός υπαγορεύει το τι έπρεπε να τηρήσει η γυναίκα κατά την περίοδο της λοχείας της αφετέρου διαφαίνεται πως όσο και σκληρός να ήταν ο Νόμος απέναντί της εντούτοις ο Νόμος της προφύλασσε από κάθε είδους ασθένειας και της επέβαλε να αναπαυθεί από τους πόνους της γέννας.

Στη συνέχεια το Λευιτικό αναφέρει τις τελετές που λάμβαναν χώρα κατά τη διάρκεια του καθαρμού της γυναίκας. Προέβλεπε λοιπόν οτι μόλις συμπληρωθούν οι απαιτούμενες ημέρες θα προσέφερε στο Ιερό τα προβλεπόμενα και αρτιμελή προς θυσία ζώα προκειμένου να προσφερθούν ως θυσία προς τον Κύριο και να καθαριστεί η γυναίκα (Λευ. 13,6-8). Οι θυσίες αυτές δεν είχαν καμία απολύτως μαγική έννοια όπως θα νόμιζαν πολλοί και διάφοροι. Οι θυσίες αυτές αποσκοπούσαν στην αποκατάσταση των σχέσεων της γυναίκας με το Θεό ενώπιον του Ιερού χώρου.

Φυσικά αυτό το τελετουργικό δεν θα μπορούσε να είναι ανεξάρτητο από ολόκληρο το Νόμο της Παλαιάς Διαθήκης αλλά αντίθετα συνδέεται άρρηκτα με την εντολή του Κυρίου αναφορικά με την προσφορά των πρωτοτόκων σύμφωνα με τη διήγηση του βιβλίου της Εξόδου. Στο βιβλίο της Εξόδου παρουσιάζεται ο Θεός να δίδει εντολή στον Μωυσή πως οφείλει κάθε Ισραηλίτης να αφιερώνει στο Θεό κάθε αρσενικό πρωτοτόκιο, είτε άνθρωπος είναι αυτό είτε ζώο (Εξ. 13,1-2).

Η αφιέρωση που ζητά ο Θεός απαιτείται ως ένδειξη ευχαριστίας και αναγνωρίσεως του ισραηλιτικού λαού προς το Θεό, ο Οποίος λύτρωσε το λαό του από τη δουλεία των Αιγυπτίων καθώς και τη λύτρωση που έτυχαν τα πρωτότοκα παιδιά των ισραηλιτών όταν ο άγγελος του θανάτου εξολόθρεψε τα πρωτότοκα παιδιά των Αιγυπτίων. Αναφορικά με την προσφορά των πρωτοτόκων των ζώων ο Μωσαϊκός Νόμος είναι σαφής και κάνει την εξής διάκριση σε καθαρά και μη καθαρά. Τα πρωτοτόκια των όνων ως ακατάλληλα για θυσία θα αντικαθιστούνταν με το ανάλογο χρηματικό αντίτιμο. Χρηματική ανταλλαγή ίσχυε και για τους ανθρώπους διότι ο Θεός δεν δέχεται καμία ανθρωποθυσία. Ο δε Κύριλλος Αλεξανδρείας εν προκειμένω μας αναφέρει οτι “παραίτεται δε την ανδροκτονίαν ο κτίσας εν αφθαρσία Θεός τα πάντα”. Γι αυτό και το βιβλίο της Εξόδου στο ΙΓ’ κεφάλαιο που κάνει λόγο για την προσφορά των πρωτοτοκίων αναφέρει τα ακόλουθα: “Και αφελείς παν διανοίγον μήτραν, τα αρσενικά, τω Κυρίω· παν διανοίγον μήτραν εκ βουκολίων ή εν τοις κτήνεσί σου, όσα εαν γένηταί σοι, τα αρσενικά αγιάσεις τω Κυρίω. Παν διανοίγον μήτραν όνου αλλάξεις προβάτα· εν δε μη αλλάξης, λυτρώση αυτό. παν πρωτότοκον ανθρώπου των υιών σου λυτρώση” (Εξ. 13,12-13).

Έτσι λοιπόν και το θείο βρέφος προσφέρθηκε και αυτό στο Θεό, ως πρωτότοκος

υιός της Παρθένου Μαρίας, όπως είχαν προσφερθεί κατά το παρελθόν του ισραηλιτικού λαού, ο Κριτής και Προφήτης Σαμουήλ, ο Ιακώβ καθώς και άλλες φυσιογνωμίες της Παλαιάς Διαθήκης, οι οποίες διάνοιξαν στείρες και ακάρπους μήτρες αγίων γυναικών και γι' αυτό το λόγο αφενός προσφέρθηκαν στον Κύριο αφετέρου χαρακτηρίστηκαν ως "άγιοι ένεκα του Κυρίου".